

บทที่ 1

บทนำ

มูลนิธิโครงการหลวงได้มีการพัฒนาและส่งเสริมผักอินทรีย์ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 ถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ.2557 มีเกษตรกร 627 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 15 แห่ง สามารถปลูกผักอินทรีย์ปริมาณ 1,255.40 ตัน คิดเป็นมูลค่า 31,236,738.53 บาท (รายงานผลการพัฒนา มูลนิธิโครงการหลวง, 2557)

เนื่องจากปัจจุบันในการผลิตผักอินทรีย์ของมูลนิธิโครงการหลวงเป็นพันธุ์เดียวกันกับในระบบ GAP ซึ่งถือว่าการผลิตพืชคู่ขนาน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ มกท. ซึ่งระบุไว้ว่า ในเกษตรกรรายเดียวกัน ในแปลงทั่วไปที่ไม่ได้ขอรับรองและแปลงที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยน (แปลงเกษตรอินทรีย์) ไม่ควรปลูกชนิดพืชและพันธุ์ รวมทั้งจำหน่ายผลผลิตชนิดเดียวกับผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองของ มกท. ยกเว้นเป็นพืชคนละพันธุ์ (varieties) กัน ดังนั้น มูลนิธิโครงการหลวงจึงให้ความสำคัญในการวิจัยในการปรับปรุงพันธุ์ผักเพื่อระบบเกษตรอินทรีย์

นอกจากนี้ ผลผลิตผักอินทรีย์ยังพบปัญหาในด้านคุณภาพ เช่น ในกรณีของถั่วแขก หากปลูกในฤดูฝนซึ่งท้องฟ้าปิดหรือมีแสงน้อยจะเกิดอาการผักมีสีม่วง สำหรับผักกาดหวาน (คอส) หากปลูกในฤดูฝนจะเกิดอาการลำต้นยืดยาวและบิดเป็นเกลียว รวมทั้งมีขนาดต้นเล็กกว่าปกติ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ดำเนินงานวิจัยตั้งแต่ ปีงบประมาณพ.ศ. 2556 - 2558 ผลการดำเนินงานวิจัยได้ปรับปรุงพันธุ์ถั่วแขกและผักกาดหวาน ได้ลักษณะที่ต้องการ คือ ถั่วแขก มีฝักสีเขียวอ่อน ไม่เกิดฝักสีม่วงในฤดูฝน และเมล็ดพันธุ์ถั่วแขกชั่วที่ 7 สำหรับใช้คัดเลือกในรุ่นต่อไปสำหรับผักกาดหวาน ได้ลักษณะที่ต้องการ คือ ใบไม่บิด สามารถเจริญเติบโตได้ดีในฤดูร้อนและฝน และเมล็ดพันธุ์ผักกาดหวานชั่วที่ 7 สำหรับใช้คัดเลือกในรุ่นต่อไปเพื่อให้ได้พันธุ์ผักในระบบเกษตรอินทรีย์ที่มีความทนทานต่อโรคและแมลง และสามารถเจริญเติบโตให้ผลผลิตที่ดีได้

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จึงเป็นการศึกษาต่อเนื่องเพื่อคัดเลือกและทดสอบผลผลิตเบื้องต้นของ ถั่วแขกและผักกาดหวานลูกผสมชั่วที่ 7 และชั่วที่ 9 เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักต่อไป โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์อินทรีย์สำหรับการปลูกผักอินทรีย์ ยังผลให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการปลูกผักอินทรีย์อันจะนำไปสู่การทำการเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คัด (Breeder seed) ของถั่วแขก เพื่อใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักสำหรับส่งเสริมให้แก่เกษตรกร
2. เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คัด (Breeder seed) ของผักกาดหวาน เพื่อใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักสำหรับส่งเสริมให้แก่เกษตรกร

ขอบเขตของการดำเนินงาน

1. คัดเลือกพันธุ์ และทดสอบผลผลิตเบื้องต้นถั่วแขกลูกผสมชั่วที่ 7
2. ปลูกทดสอบพันธุ์ถั่วแขกลูกผสมชั่วที่ 8 ในแปลงเกษตรกรและคัดเลือกพันธุ์ดี 1 สายพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คัด
3. คัดเลือกพันธุ์ และทดสอบผลผลิตเบื้องต้นผักกาดหวานลูกผสมชั่วที่ 7
4. ปลูกทดสอบพันธุ์ผักกาดหวานลูกผสมชั่วที่ 8 และคัดเลือกพันธุ์ดี 1 สายพันธุ์ เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คัด

